

Катерина Лобузiна,

д-р наук із соц. комунікацій, директор Інституту інформаційних технологій,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Ігор Перенесієнко,

канд. наук із соц. комунікацій, наук. співроб.,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Олена Вощенко,

мол. наук. співроб.,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Київ, Україна

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕМАТИЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПРЕДМЕТНО-ДОВІДКОВОГО АПАРАТУ ЕЛЕКТРОННОЇ БІБЛІОТЕКИ «УКРАЇНІКА»

У статті йдеться про тематичне представлення електронних документів. На прикладі досвіду роботи з ведення електронної бібліотеки «Україніка» НБУВ висвітлено особливості встановлення тематичних зв'язків між предметними рубриками. Продемонстровано приклади тематичного розкриття та представлення змісту документів українознавчої тематики. Аргументовано принципи виокремлення категорій предметних рубрик, обґрунтовано логіку представлення тематичного поля за допомогою окремих тематично близьких рубрик-довідок. Підкреслено ітеративну природу пошуку у зв'язку з відсутністю чітко сформульованого користувачького запиту. Продемонстровано тематичне розкриття та представлення змісту документів українознавчої тематики за допомогою встановлення тематичних зв'язків між предметними рубриками електронної бібліотеки «Україніка». Висвітлено специфіку організації тематичного доступу в ній, зокрема зануреність інформаційного пошуку, який за необхідності може розширюватися чи звужуватися, у контекст пов'язаних понять. Підтверджено, що використана система неієрархічних змістових зв'язків на основі предметних рубрик здатна забезпечити пошук не лише за темою його первинного запиту, а й у змістовно дотичних до неї.

Ключові слова: предметні рубрики, тематичний пошук, електронна бібліотека.

Сучасні користувачі надають перевагу пошуку інформації через пошукові системи Інтернету. Пошук за допомогою бібліотечних елект-

ронних каталогів виявляється складнішим та набагато менш зручним. Підхід до створення користувацького інтерфейсу на основі впровадження певної системи організації знань особливо важливий для наукових інформаційних ресурсів, оскільки створює передумови для наукового пошуку джерел та ресурсів з дослідницькою метою.

Джерельну базу цієї статті можна поділити на дві групи: праці, що торкаються вивчення бібліотечної предметизації як інструмента представлення інформації, та праці, у яких ідеться про технологічні аспекти реалізації доступу до бібліотечних електронних ресурсів. До першої групи можна віднести праці В. Білоус, Н. Гендіної, Т. Горбаченко, О. Збанацької, А. Кеті, І. Лобановської, Т. Павленко, Е. Прізмент, Ю. Селиванової, В. Стадвел та ін. До другої – дослідження О. Антопольського, М. Віллер, К. Вільямсон, О. Воскобойнікової-Гузевої, М. Криницької, О. Лаврик, П. Лапо, О. Мар'їної, Л. Найханової, Я. Пацек, Г. Шемаєвої та ін.

Завдання цієї праці полягає в розкритті особливостей організації тематичних зв'язків предметно-довідкового апарату реалізованих в електронній бібліотеці «Україніка» НБУВ.

Перспективною технологією організації доступності та зв'язків фактографічних даних у веб-середовищі сьогодні є впровадження однієї з ключових технологій семантичного вебу – принципів пов'язаних даних (Linked Data). Ці сучасні підходи в організації доступу до бібліотечних інформаційних ресурсів спонукали ініціювати в Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського впровадження структурованих пов'язаних даних у межах проекту електронної бібліотеки «Україніка». Цей проект супроводжує унікальний довідковий апарат структурованих пов'язаних даних, що належать до інформаційного поля знань про Україну. Кожна сторінка даних містить власний ідентифікатор, заголовок, ілюстративне зображення, категорію, варіанти написання назви, інформацію про пов'язані дані, гіперпосилання на довідкові інтернет-ресурси. Кожна довідка містить інформацію про наявність відповідних праць в електронній бібліотеці, до кожної праці автоматично підтягуються наявні довідкові ресурси. Для автора-науковця наведено посилання на його авторський профіль на порталі «Наука України: доступ до знань» [1, с. 355–356]. Одним з аспектів ефективного тематичного представлення документів в електронній бібліотеці «Україніка» НБУВ є встановлення обґрунтованих змістових зв'язків між різними предметними рубриками (інформаційно-предметними довідками). Головне завдання цього процесу полягає в організації та цілісному представленні багатьох окремих понять однієї спільної тематичної галузі та атрибутованих ними документів. Впроваджені механізми встановлення

тематичних зв'язків між предметними рубриками в електронній бібліотеці «Україніка» НБУВ орієнтовано на реалізацію концепту «сутність – зв'язок» – моделі метаданих, до якої відсилають «Функціональні вимоги до бібліографічних записів» (Functional Requirements for Bibliographic Records, FRBR) IFLA. Таке подання інформації дає змогу забезпечити користувачів не лише документальними джерелами, а й усім інформаційним контекстом, який їх супроводжує, що особливо важливо для проведення наукових досліджень.

Це створює опцію керування пошуком через можливість для користувача обрати конкретне вузьке тематичне поняття, замість широкого пошукового запиту, та навпаки. Читач отримує інструмент для вдосконалення власного наукового пошуку та його поглиблення (звернувшись до тематично пов'язаних з пошуковим запитом предметних рубрик, які доповнюють його аспекти в межах однієї спільної тематичної галузі).

Варто наголосити на зручності предметизації для формулювання пошукових запитів у принципі, оскільки для представлення змісту документа як термінів індексування використовується термінологічна природна мова. Різні бібліотеки застосовують різні класифікації, тому зручніше шукати документи за певною темою, оскільки індекси локальних рубрикаторів і систем класифікацій не завжди є пошуковими елементами. Пошукові системи бібліотек часто використовують лише назви рубрик локальних рубрикаторів, без класифікаційних індексів (наприклад, тематичний навігатор НБУВ) [2, с. 16–17].

В електронній бібліотеці «Україніка» наразі розроблено різні категорії предметних рубрик, залежно від відображуваних понять: «Історичні події», «Історична Україна», «Верстви населення», «Географічні об'єкти», «Держави», «Мистецтво», «Мови», «Нагороди», «Народи», «Населені пункти», «Організації», «Органи державної влади», «Пам'ятки культури», «Пам'ятки природи», «Персоналії», «Суспільно-політичні рухи», «Території», «Установи» [3].

Список не є вичерпним і за необхідності відкриття нової категорії може бути доповненим. Кожна предметна рубрика атрибутована категорією до певної предметної галузі, і користувач має можливість пошуку в кожній з них – у процесі відбору понять для індексування головним критерієм завжди повинні виступати параметри для пошуку документа. Пропонуємо розглянути специфіку встановлення тематичних зв'язків між предметними рубриками.

Довільно обрана як приклад демонстрації специфіки встановлення тематичних зв'язків між предметними рубриками електронної бібліо-

теки «Україніка» предметна рубрика «Канада» належить до категорії «Держави». Остання об'єднує всі наразі наявні предметні рубрики про держави, документи про взаємодію яких з Україною входять до електронної бібліотеки «Україніка». На поточний момент ця категорія містить 59 предметних рубрик («Австралія», «Туреччина», «Парагвай» та ін.).

Предметні рубрики про держави, створені українцями та іншими автохтонними для України етносами на різних історичних етапах («Київська Русь», «Кримське ханство», «Українська Народна Республіка» та ін.), а також іноземні державні утворення, що наразі перестали існувати, проте протягом певних часових відрізків українська територія входила до їхнього складу чи сфери політичного впливу («Кіммерія», «Маркграфство Бранденбург», «Союз Радянських Соціалістичних Республік» та ін.), належать уже до іншої категорії – «Історична Україна».

Створення предметної рубрики «Канада» вмотивовано необхідністю організації та представлення документів, у яких ідеться про українську діаспору Канади, взаємини Канади та України як двох суверенних держав. Також потребують належної тематичної організації видання української діаспори в Канаді. Представництво останніх у фондах НБУВ доволі широке – при впорядкуванні покажчика видань з фонду Відділу зарубіжної україніки НБУВ «Українська Канадіана» фахівцями було опрацьовано близько 2 тис. документів [5, с. 23].

Тематичні зв'язки предметної рубрики «Канада» встановлено з рядом інших предметних рубрик електронної бібліотеки «Україніка». До «Пов'язаних рубрик» долучено предметні рубрики «Англійська мова», «Французька мова» з категорії «Мови», «Північна Америка» з категорії «Території» та «НАТО» з категорії «Організації». На особливостях встановлення кожного із цих зв'язків у кожній із зазначених категорій доречно зупинитися детальніше.

Електронна бібліотека «Україніка» представляє документи, написані близько 30-ма мовами світу – іноземні переклади творів українських авторів, українознавчі праці, мовні словники тощо. Створення категорії предметних рубрик «Мови» викликано потребою організації окремого пошуку серед документів за мовою їхнього тексту – посилання на документи (або їхні частини), які написано однією мовою, відображаються в предметній рубриці про цю мову в полі «Мова тексту». Електронна бібліотека «Україніка» також організовує документи про аспекти взаємодії окремих мов з українською. Це дає можливість інформаційного пошуку за посиланнями на повнотекстові версії документів у списку поля «Література».

Пов'язані з предметними рубриками категорії «Мови» предметні рубрики про держави, у яких ці мови є (або були, що важливо в контексті мови та змісту тексту документа, наприклад «Римська імперія» – «Латина») офіційними. До англійської та французької мов в електронній бібліотеці «Україніка», крім уже згаданої предметної рубрики «Канада», долучено рубрики «Велика Британія», «Сполучені Штати Америки», «Австралія», «Індія», «Ірландія», «Мальта» та «Франція», «Бельгія», «Швейцарія» відповідно. Кожна з предметних рубрик категорії «Держави» за аналогічним алгоритмом організовує та представляє документи про місцеву українську діаспору, взаємини цієї держави з Україною чи видання української діаспори.

Предметна рубрика «Північна Америка», що пов'язана з рубрикою «Канада» й належить до категорії «Території», репрезентує іншу площину тематичних зв'язків в електронній бібліотеці «Україніка» – просторову. Вона вказує на географічне розташування Канади та сусідніх держав у відповідній частині світу. За такою ж логікою здійснюється аналогічна атрибуція у випадках «Німеччина» – «Європа», «Китай» – «Азія», «Єгипет» – «Африка», «Бразилія» – «Південна Америка».

Головний акцент при структуруванні цієї категорії зроблено на відображенні географічного маркування України та її історико-територіальних особливостей. Відповідно виокремлені типи об'єкта відображають реалії її адміністративно-територіального поділу: частково універсальні – «Історико-географічні регіони», «Адміністративні регіони»; більшою мірою спеціалізовані – «Області», «Полки», «Воеводства», «Губернії».

Канада є учасницею (одна з країн-засновниць) Організації Північно-атлантичного договору – цим обґрунтовано зв'язок з предметною рубрикою «НАТО». Останньою атрибутовано всі предметні рубрики про решту держав-учасниць цього військово-політичного об'єднання. Україна наразі не член Альянсу, проте активна співпраця із цією організацією вже стала важливим складником державної політики. Динаміка взаємин з Альянсом знайшла відображення в ряді монографій і посібників, ефективна організація та представлення електронних повнотекстових версій яких в електронній бібліотеці «Україніка» потребує відповідної предметної рубрики.

Ця предметна рубрика долучена до категорії предметних довідок «Організації». Також у цій категорії виокремлено кілька типів об'єктів: «Громадські наукові організації», «Інформаційно-аналітичні центри», «Історичні наукові товариства», «Партії та суспільно-політичні організації», «Військові формування», «Релігійні організації», «Культурно-

освітні організації», «Літературні об'єднання», «Фонди, благодійні організації», «Наукові установи».

Найбільший за наповненням в електронній бібліотеці «Україніка» блок пов'язаних предметних рубрик представляє категорію «Персоналії». Він систематизує інформацію про авторів документів чи відомих постатей (науковців, митців, державних та військових діячів) і наразі налічує 5 тис. 077 предметних рубрик, тоді як усіх інших разом – 1 тис. 896.

Залежно від стосунку персоналії до тексту документа варто виокремити дві групи предметних рубрик категорії «Персоналії»:

– про персоналію йдеться в тексті – тоді в предметній рубриці про неї документ відобразатиметься в категорії «Джерела» поля «Бібліотека».

– особа брала участь у створенні документа (автор, редактор, упорядник, рецензент, ілюстратор, автор передмови тощо) – тоді в предметній рубриці про неї проіндексований документ буде в списку категорії «Твори» поля «Бібліотека».

Тематично пов'язані з рубрикою «Канада» рубрики категорії «Персоналії» представлено в межах двох блоків: «Пов'язані персоналії» та «Діаспора». Ідеологія наповнення останньої очевидна з назви – рубрика присвячена представникам української діаспори Канади. Наразі в ній представлено інформацію про 64-х діячів. Також до категорії «Діаспора» належать установи української діаспори, культурно-мистецькі об'єднання, видавництва, газети, наукові інституції: «ОУП “Слово”», «Канадійсько-українська видавнича спілка», «Новий шлях», «Українська могилянсько-мазепинська академія наук», «Союз українок Канади», «Українсько-канадський дослідно-документаційний центр», «Канадійський фермер» та ін.

До категорії «Пов'язані персоналії» долучено канадців, які досліджували українознавчі аспекти: «Марплз Дейвид», «Кірконелл Уотсон», «Сімпсон Джордж Вільфрід» та ін.

Предметні рубрики категорії «Персоналії» покликані не лише організувати документи авторства тієї чи іншої особи та літературу про неї, а й стисло, через формування системи рубрик з інших категорій представити читачеві специфіку її діяльності, здобутки та віхи біографії. Пропонуємо розглянути це на прикладі предметної рубрики про Я.-Б. Рудницького, українського славіста, громадського діяча та фольклориста в Канаді [4, с. 115]. Коментар після повного прізвища та крайніх дат життя визначає основні вектори діяльності персоналії: «славіст, мовознавець (етимологія, лексикографія, діалектологія української мови),

літературознавець (шевченкознавство), фольклорист (народна творчість українських поселенців у Канаді)», а через крапку з комою окреслює найбільш масштабний здобуток чи найхарактернішу рису діяльності: «організатор славістики та україністики в Канаді та Австралії». Варто наголосити, що за основу створення коментарів до предметної рубрики «Персоналії» взято енциклопедичний принцип – не узагальненої констатації («мовознавець, організатор науки» тощо), а аналітичної обробки кількох джерел інформації, що дає можливість зорієнтувати користувача-дослідника на пошук у доробку Я.-Б. Рудницького матеріалів з більш вузькоспеціальних тем («етимологія, лексикографія, діалектологія української мови», «шевченкознавство», «фольклор українців у Канаді», «організація славістики та україністики в Канаді та Австралії» тощо). Більш детальні характеристики напрацьовань ученого можна знайти за посиланнями на електронні ресурси «Енциклопедія історії України», Internet Encyclopedia of Ukraine та «Вікіпедія», долучені до предметної рубрики. Також для предметної рубрики «Рудницький Ярослав-Богдан Антонович» встановлено зв'язок з рубриками категорії «Установи» та «Організації» – «Український вільний університет» (у 1940 р. Я.-Б. Рудницький стає доцентом, а кілька років потому і професором УВУ), «Наукове товариство імені Шевченка (НТШ)» (науковець був дійсним членом НТШ з 1947 р.), «Українська вільна академія наук» (він був членом-засновником цієї наукової інституції в Канаді та її президентом у 1955–1969 рр.), «Українська могилянсько-мазепинська академія наук» (ініціатор відновлення та президент цієї установи), а також «Персоналії» – «Рудницький Степан Львович» (двоюрідний брат, один з основоположників української картографії) та «Юліан Опільський» (Ю. Рудницький, двоюрідний брат, відомий історичний романіст), «Антонович Дмитро Володимирович» (тесть, історик мистецтва й театру, співзасновник УЦР, член уряду УНР та Директорії, дипломат, громадський діяч української діаспори). Категорія «Персоналії» містить предметні довідки про ще кількох Рудницьких, але відсутність зв'язків з рубрикою «Рудницький Ярослав-Богдан Антонович» інформує користувача «Україніки» про те, що вони не належать до одного роду (на противагу, скажімо, наявності зв'язків між рубриками «Леся Українка» та «Косач Юрій Іванович», які обоє з роду Косачів). Таким чином читач отримує не просто дані, а результат їхньої аналітичної обробки, що зберігає час та зусилля для його власного дослідницького пошуку. Отже, зв'язки предметних рубрик категорії «Персоналії» з іншими предметними рубриками повинні відображати професійну діяльність

особи та її родинні стосунки з іншими помітними діячами. Цей принцип покликаний продемонструвати цілісне поле української культури.

На думку Л. Розенфельда та П. Морвіля, предметно-орієнтований підхід робить можливим дослідницький перегляд та випадкові відкриття: «Ми не завжди знаємо напевно, що ми шукаємо. Потреба в інформації буває невиразною, її не вдається точно сформулювати. Тому пошук часто виявляється ітеративним. Перші результати пошуку спроможні вплинути на подальшу направленість пошуку і кінцеві результати, таким чином у процедурі пошуку інформації може бути присутнім елемент асоціативного навчання» [6, с. 87].

Дослідницький пошук інформації в електронній бібліотеці «Україніка» стосовно, наприклад, театру «Березіль» може «привести» читача до Парагваю. Причому кожна ланка пройденого ланцюжка предметних рубрик буде тематично пов'язаною з попередньою та наступною, не порушуючи логіки пошуку: «Березіль» – «Харків» – «Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові» – «Польща» – «Європейський Союз» – «Іспанія» – «Іспанська мова» – «Парагвай». Читач таким чином отримує інструментарій та можливість самостійно формувати напрям удосконалення власного запиту, обирати вектор наукового пошуку.

Дослідження питання інтеграції електронних бібліотечних продуктів є багатоаспектною тематикою. Залишається ряд векторів, які потребують подальшого вивчення: формування багатоаспектних тематичних колекцій як способу реагування на сучасні інформаційні виклики чи умови одночасного використання різних систем предметних рубрик та класифікацій. Базово всі вони підпорядковані розвитку ідеї застосування та вдосконалення інструментарію семантичного вебу для організації релевантного наукового пошуку.

Підсумовуючи, варто зазначити, що процес встановлення тематичних зв'язків між предметними рубриками електронної бібліотеки «Україніка» демонструє приклад тематичного розкриття та представлення змісту документів українознавчої тематики. Результативність цього процесу збільшує тематично об'єднане сполучення «сутностей» (документи) і «зв'язків» (предметні рубрики) з іншими «сутностями» та «зв'язками» на рівні різних категорій. Таким чином інформаційний пошук читача постійно перебуває в контексті пов'язаних понять і за необхідності може розширюватися чи звужуватися. Використана система неієрархічних змістових зв'язків на основі предметних рубрик здатна забезпечити пошук не лише за темою його первинного запиту, а й у змістовно дотичних до неї. Про ефективність запроваджених механізмів пошуку

свідчить також статистика звернень користувачів до довідника «Україніки» – наразі інформацією з предметних довідок поцікавилися понад 90 тис. разів.

Список використаних джерел

1. *Лобузінa К.* Пов'язані дані: основа організації семантичних бібліотечних веб-ресурсів / К. Лобузінa // Бібліотека. Наука. Комунікація: 100-річчя Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 6–8 лист. 2018 р.). – Київ, 2018. – С. 355–360.

2. *Лобузінa К.* Тематичний пошук в електронних каталогах національних бібліотек / К. Лобузінa, С. Галицька // Бібл. вісн. – 2019. – № 1. – С. 12–18.

3. *Лобузінa К.* Фундаментальна електронна бібліотека «Україніка»: технологічна організація та основні принципи управління інформаційними ресурсами [Електронний ресурс] / К. Лобузінa // Матеріали Міжнар. наук. конф. «Бібліотека. Наука. Комунікація» (6 жовтня 2015 р.). – Режим доступу: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/656>. – Назва з екрана.

4. *Перенесієнко І.* Бібліотечна систематизація в площині книгознавчих досліджень: вивчення колекції Я.-Б. Рудницького у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / І. Перенесієнко // Наук. молодь в умовах розвитку соціокомунікаційної сфери : матеріали IV Міжнар. наук. конф. молодих учених (16 травня 2013 р.) / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – С. 115–118.

5. *Солонська Н.* Українська Канадіана: анотований покажчик видань з фонду Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського / Н. Солонська, Г. Борисович ; [наук. ред. проф. Г. І. Ковальчук ; комп'ютер. технологія К. В. Лобузінa] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2017. – 171 с.

6. *Розенфельд Л.* Информационная архитектура в Интернете / Л. Розенфельд, П. Морвиль. – 2-е изд. – СПб. : Символ-плюс, 2005. – 544 с.

References

1. Lobuzina, K. (2018). Poviazani dani: osnova orhanizatsii semantychnykh biblioteknykh veb-resursiv [Related Data: The Basis for Organizing Semantic Library Web Resources]. Proceedings from Library. Science. Communication:

The 100 th Anniversary of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine '18: *Mizhnarodna naukova konferentsiia (Kyiv, 6–8 lystopada 2018 r.) – International Scientific Conference (Kyiv, November 6–8, 2018)*. (pp. 355–360). Kyiv [in Ukrainian].

2. Lobuzina, K., Halytska, S. (2019). Tematychnyi poshuk v elektronnykh katalogakh natsionalnykh bibliotek [Thematic search in the electronic catalogs of national libraries]. *Bibliotechnyi visnyk – Library Bulletin*, no. 1, pp. 12–18 [in Ukrainian].

3. Lobuzina, K. (2015). Fundamentalna elektronna biblioteka «Ukrainika»: tekhnolohichna orhanizatsiia ta osnovni pryntsypy upravlinnia informatsiynymy resursamy [Fundamental electronic library «Ukrainika»: technological organization and basic principles of information resources management]. Proceedings from Library. Science. Communication '15: *Mizhnarodna naukova konferentsiia (Kyiv, 6 zhovtnia 2015 r.) – International Scientific Conference (Kyiv, October 6, 2015)*. Retrieved from <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/656> [in Ukrainian].

4. Perenesiienko, I. (2013). Bibliotechna systematyzatsiia v ploshchyni knyhozhnavchykh doslidzhen: vyvchennia kolektsii Ya. B. Rudnytskoho u fondakh Natsionalnoi Biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Library Systematization in the Field of Book Research: Studying the Collection of Ya. B. Rudnitsky in the Funds of the Vernadsky National Library of Ukraine]. Proceedings from Scientific youth in the conditions of development of socio-communication sphere '13: *IV Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii molodykh uchenykh (16 travnia 2013 r.) – IV International Scientific Conference of Young Scientists (May 16, 2013)*. (pp. 115–118). Kyiv [in Ukrainian].

5. Solonska, N., Borysovych, H. (2017). Ukrainska Kanadiana: anotovanyi pokazhchyk vydan z fondu Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho [Ukrainian Canadian: an annotated index of publications from the V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. H. I. Kovalchuk (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].

6. Rozenfeld, L., Morvyl, P. (2005). Informatcionnaia arkhitektura v Interneti [Internet Information Architecture]. St. Petersburg: Simvol-plius [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 27.09.2019.

Kateryna Lobuzina,

Dr. Sci. (Social Communications), Director of the Institute of Information Technology
V. I. Vernadsky National Library of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3371-4029>

Ihor Perenesiienko,

PhD (Social Communications), Researcher,
V. I. Vernadsky National Library of Ukraine
ORCID: [https://orcid.org/0000-0003-2408-976 X](https://orcid.org/0000-0003-2408-976-X)

Olena Voshchenko,

Junior Researcher,
V. I. Vernadsky National Library of Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4192-7374>
Kyiv, Ukraine

**Specification of Thematic Communications between Subject Rubrics
of the Electronic Library “Ukrainica”**

The article deals with the thematic presentation of electronic documents. The case study of the electronic library «Ukrainica» NBUV shows the peculiarities of establishing thematic links between subject sections. Examples of thematic disclosure and presentation of the content of Ukrainian studies documents are demonstrated. The principles for categories of subject headings separation are substantiated, the logic of presentation of the thematic field with the help of separate thematically similar headings-certificates is substantiated. Each subject heading is assigned a category to a specific subject area, in which each user has the ability to search. Subject headings are written in a natural language, so are understandable for an audience which requires to conduct subject and topic search. The research focuses on the priority of search parameters in the concept selection process for indexing.

The iterative nature of the search is emphasized in the absence of a well-defined user query. Thematic disclosure and presentation of the content of Ukrainian studies documents by establishing thematic links between subject sections of the electronic library «Ukrainica» NBUV is demonstrated. The specifics of the organization of thematic access, in particular the immersion of information search, which can be expanded or narrowed, in the context of related concepts are covered. It is confirmed that the system of non-hierarchical content links based on subject headings is capable of providing a search not only on the subject of its initial query but also on the content relevant to it. First of all, the effectiveness of using these tools lies in their technological compatibility with the nature of the web space that enables the integration of electronic library collections into the modern information environment.

Keyword: subject headings, thematic search, electronic library «Ukrainica».